

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕДІАКУЛЬТУРА СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27.08.2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Медіакультура сучасного педагога
Викладач (і)	Матішак Маріанна Василівна, канд.пед.наук, доцент
Контактний телефон викладача	0967124568
Е-mail викладача	marianna.mathishak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Індивідуальні і групові консультації, онлайн (viber, telegram, e-mail) і офлайн

2. Анотація до навчальної дисципліни

Освітній компонент «Медіакультура сучасного педагога» належить до циклу професійної підготовки студентів. Навчальна дисципліна забезпечує розвиток у майбутніх вихователів ЗДО навичок медіаграмотності, необхідних у сучасному інформаційному суспільстві.

Курс спрямований на формування медіакультури майбутніх вихователів, розуміння ними механізмів та закономірностей сучасного медіапростору, збагачення знань і навичок у сфері медіабезпеки, ознайомлення з окремими аспектами розвитку медіаграмотності дітей дошкільного віку і використання медіазасобів у сучасних ЗДО.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета та цілі курсу: ознайомлення здобувачів ОР «бакалавр» з теоретико-методологічними аспектами медіакультури в сучасному інформаційному просторі, формування основ інформаційної компетентності, удосконалення загальних та фахових компетентностей, формувати у майбутніх вихователів критичне мислення, пізнавальну активність, здатність до самоосвіти, саморозвитку, навчання упродовж життя.

Завдання курсу:

- формувати у студентів уявлення про основи медіакультури в сучасному інформаційному просторі;
- ознайомити студентів зі стандартами в медіапросторі, технологіями впливу медіа на соціум, механізмами роботи традиційних та соціальних медіа, особливості дезінформації та маніпуляцій;
- розвивати критичне й аналітичне мислення, стимулювати розвиток медіаграмотності майбутніх педагогів;
- розвиток у здобувачів здатності до безпечного використання медіаресурсів в освітньому просторі ЗДО, ознайомити студентів з небезпечними для дітей дошкільного віку явищами медіапростору, розвивати вміння виявляти і попереджати випадки кібербулінгу;
- формувати здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик

дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Результати навчання:

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-11 Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПР-13 Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.

Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)

Г2.1. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі

Г2.2. Здатність ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології та електронні освітні ресурси в професійній діяльності

Г2.3. Здатність дотримуватися правил безпечної поведінки в цифровому середовищі

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18/6
самостійна робота	60/80

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	012 Дошкільна освіта	3	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Медіакультура сучасного педагога». Характеристика медіапростору	2		6
Тема 2. Основи медіакультури у змісті професійної підготовки майбутніх вихователів. Історія розвитку медіаосвіти		4	9
Тема 3. Особливості сучасного медіапростору		2	6
Тема 4. Особливості впливу медіа на учасників освітнього процесу	2	2	6
Тема 5. Соціальні медіа в сучасному медіапросторі		2	9
Тема 6. Технології розвитку медіакультури педагога. Методики розвитку критичного мислення	2	2	6
Тема 7. Медіапедагогіка в сучасних ЗДО	2	2	6
Тема 8. Формування основ медіаграмотності дітей дошкільного віку	2	2	6
Тема 9. Онлайн-ризиків і медіабезпека дітей дошкільного віку	2	2	6
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	З урахуванням Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf Максимальна оцінка – 100 балів (вага оцінок за практичні заняття – 90 балів, контрольна робота – 10 балів). Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси, тематика яких відповідає змісту дисципліни, на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення ПНУ про неформальну освіту).
Вимоги до письмових робіт	Усі види письмових робіт оцінюються в 100-бальній системі, вага оцінки змінюється залежно від виду роботи. Контрольна робота є обов'язковою для всіх здобувачів денної і заочної форми навчання і проводиться у вигляді тестування в системі дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua/ . Здобувачі денної і заочної форми навчання контрольну роботу виконують під час останнього практичного заняття (оцінка за контрольну роботу макс. 100 балів, вага – 10 балів). До кожного практичного заняття пропонується підготовка в електронному

	або друкованому вигляді наукових повідомлень, презентацій, ментальних карт, інтерактивних ігор (на вибір здобувачів за темами, які вивчаються) (оцінка за роботу макс. 100 балів, вага оцінки – 9 балів). За змістом дисципліни рекомендовано проходження онлайн-курсів на сервісах, Дія. Цифрова освіта, ЕдЕра та Прометеус («Медіаграмотність: практичні навички», «Інформаційна гігієна», «Як розпізнати брехню в соцмережах, в інтернеті та на телебаченні», «Медіаграмотність для освітян», «Very Verified: онлайн-курс з медіаграмотності», «Фактчек: Довіряй-перевіряй», «Години медіаграмотності»). Оцінка за курс виставляється в 100-бальній системі за практичні заняття, вага оцінки – 9 балів.
Практичні заняття	Практичні заняття оцінюються за 100-бальною системою, вага оцінки за всі практичні заняття 90 балів. До практичних занять здобувачі готують презентації, ментальні карти, наукові повідомлення, інтерактивні ігри та усні відповіді за темами, які вивчаються.
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумкова оцінка мін. 50 балів (50%) за всі форми роботи
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована, оцінки за практичні заняття та контрольну роботу. Максимальна оцінка з дисципліни – 100 балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи

Виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи)

Академічна доброчесність

Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

- Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція).
- Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Пропуски занять (відпрацювання)

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентують:

- Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.)

- Положення про порядок навчання здобувачів освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022 р.)

Ознайомитися з положеннями можна за адресою:

<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

Виконання завдання пізніше встановленого терміну

Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання

- Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.)

Ознайомитися із положенням можна за адресою:

<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

Невідповідна поведінка під час заняття

Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної етики майбутніх фахівців «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів закладів вищої освіти»

Ознайомитися із положенням можна за адресою:

<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

Додаткові бали

Додаткові бали отримують студенти, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.

Неформальна освіта

Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra.

Можливість зарахування неформальної освіти регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)»

Ознайомитися з положеннями можна за адресою:

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

- 1 Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція), 2021. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
- 2 Баликін І., Волошенюк О., Чорний О., Федченко О. Абетка візуальної грамотності / за ред. О. Волошенюк, В. Іванова, Р. Свтушенко. Київ : АУП, ЦВП, 2019. 80 с.
- 3 Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти : збірник статей / Редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. 400 с.
- 4 Інфомедійна грамотність: імплементація в освіті дорослих : навч.- метод. посіб. / Т. В. Водолазська, Н. І. Курмишева, Т. А. Устименко ; упор. Т. А. Устименко. Полтава : ПОІППО ім. М. В. Остроградського, 2021. 108 с.
- 5 Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (2016, нова редакція). URL:

http://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontsepsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya

6 Медіаграмотність під час війни: теорія, методика, інтерактив. Навчальний посібник / Довженко О., Єгорова А., Іванова Т., Міський В., Потапова В., Юричко А. / за загал. ред. О. Волошенюк, В. Іванова. К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 68 с.

7 Медіаосвіта дітей дошкільного віку в умовах інформаційного суспільства. Навчально-методичний посібник / Ванько К.І., Зоря Ю.М., Шаповал О.В. , Волошенюк О.В./ За редакцією Волошенюк О. В., Іванова В. Ф., Євтушенко Р. І. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 75

8 Медіапедагогіка: навчальний посібник / Зюсс Д., Ламперт К., Трюльцш-Війнен К.; пер. з нім. В. Климченка, В. Олійника / за загал. ред. В. Іванова. К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 300 с.

9 Субашкевич І.Р. Формування медіаосвіченості студентської молоді: монографія / І.Р. Субашкевич. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 249 с.

Додаткова література:

10 UNESCO опублікувала п'ять принципів медійної та інформаційної грамотності, 2017 р. URL:

https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/yunesko_opublikovala_pyat_printsipiv_medi_ynoi_ta_informatsiynoi_gramotnosti

11 Больц Норберт. Абетка медіа /За загал. ред. В. Ф Іванов; Переклад з німецької В Климченка. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2015. 177 с.

12 Кравчишина О.О. Формування готовності майбутніх вихователів до використання засобів медіаосвіти у навчально-виховному процесі дошкільних навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Старобільськ, 2018. 23 с.

13 Семеняко, Ю. Б. Культура медіаспоживання в сім'ї: сучасний стан дослідження проблеми. Молодь і ринок: наук.-пед. журнал. Дрогобич, 2016. 11-12, 142-147.

14 Холод О. Соціальні комунікації як поняття в науковій галузі «соціальні комунікації». URL: <http://www.Pop/all/soc-alh-komun-kac-jak-ponjatjav-naukov-i-galuz-soc-aln-komun-kac.html>

Статті:

15 Лисенко Н., Лисенко О., Матішак М. Компетентнісний підхід у сучасній парадигмі професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 63. Том 2. 2023. С.74-78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/63.2.14>

16 Лисенко Н.В., Лисенко О.М., Матішак М.В. Самостійна робота студентів: шляхи удосконалення. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. № 88. Київ, 2022. С.135-140. DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.88.27>

17 Марчій-Дмитраш Т.М, Кирста Н.Р., Матішак М.В. Psychological and pedagogical basics of forming the communicative culture of future educators of ire: an interdisciplinary approach. *Гірська школа Українських Карпат*. Випуск 26 (2022). С.80-85.

18 Матвєєва Н., Матішак М. Формування демократичних цінностей майбутніх педагогів: практико-орієнтований підхід. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. Наукове електронне видання. Випуск 14. Частина 2. Слов'янськ, 2021. С.24-34.

19 Матішак М. Організаційно-педагогічні умови розвитку медіакультури майбутніх педагогів. *Педагогічний альманах*. Випуск 51. 2022. С.105-112.

Internet-джерела:

- 20 Академія української преси. URL: <http://www.aup.com.ua/pro-aup/misija/>
- 21 Дія. Цифрова освіта. URL: <https://osvita.dia.gov.ua/>
- 22 Наукова бібліотека ПНУ. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>
- 23 По той бік новин. URL : <https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/>
- 24 Фільтр. Національний проєкт з медіаграмотності. URL : <https://filter.mkip.gov.ua/proyekt-irex/>

Викладач:

МАТІШАК Маріанна Василівна,

доцентка кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти